

14. s. etter Treenighetsdagen 2020- Asbjørn Hjorthaug

Tekster: Psalt 34, Ordspr 4.10-20, Gal 5:16-24, Luk 17:11-19, III Luk 4:23-30

«Troens takknemmelighet»

Teksten vi her leste vitner ikke mye om dette. Det står at «*Alle i synagogen ble rasende.*» Raseriet var så stort at de jaget Jesus ut av byen ut mot et stup for å drepe han. Alle som var i synagogen og hørte Jesus, var med på dette. Men Jesus var sterkere og mektigere enn disse: «*han gikk midt gjennom flokken og dro bort.*» Dette er alt annet en tro og alt annet enn takknemmelighet. Et passer ordtaket «Utakk er verdens lønn».

Evangelieteksten var om de 10 spedalske som alle ble helbredet av Jesus. Alle gikk til prestene og fikk bekreftet at de var friske. Men det var bare en eneste som kom tilbake og takket Jesus. Underet hadde skjedd med alle 10. Det store flertall kom ikke tilbake for å takke. Hva skjer? Det skulle vel aldri ha skjedd med oss. Og ikke bare det. Den som kom tilbake var ikke jøde engang, men en samaritan, nesten en hedning. Det vi her ser er at «takknemmelighet» ikke er noe naturlig og selvsagt. Vi vil kanskje si at det er dårlig oppførsel. Men Jesus har en annen forklaring. Han kobler sammen troen og «takknemmelighet» og sier til den ene: «*Din tro har frelst deg.*» Vi slår fast at «takknemmelighet» er en frukt av troen. Jeg arme fortapte menneske som har syndet i tanker, ord og gjerninger og kjenner den onde lyst i mitt hjerte, jeg får gjennom troen eie Guds kjærlighet, Guds tilgivelse, Guds omsorg, Guds fred og er Guds barn. For dette svarer jeg med «takknemmelighet» til Gud. I gudstjenesten når jeg hører ordet og mottar sakramentet, da er troen og takken i funksjon. I det daglige i bønn og bibellesning der troen lever, der er takknemmeligheten. I det daglige sukk og daglig glede over å være til og å få være Guds barn, er takknemmeligheten til stede. I evigheten skal dette komme til uttrykk gjennom Lammets sang av folk fra alle verdens kanter og tungemål.

Det er viktig at du ser at «takknemmelighet» ikke er et krav til deg. Spørsmålet er heller om du eier troen på Jesus Kristus. Det er dagens teksters hovedanliggende. Samaritaneren som ble frisk, kom tilbake til Jesus og falt ned for hans føtter. Han ville takke ham og tjene ham. Det er troens frukt som vi hørte om i epistelteksten: «*Men Åndens frukt er kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, ydmykhet og selvbeherskelse.*» Gal 5,22-23. Alt dette er uttrykk for takknemmelighet. Den viser seg i praksis mot medmennesker nettopp med «*kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, ydmykhet og selvbeherskelse.*» I dagens skriftemål fikk du høre avløsningen: «*Reis deg og gå! Din tro har frelst deg.*» Dette har vi i Jesus. Det er troen som setter oss fri og gir oss syndenes forlatelse. Det er troen som gjør dette til mitt, det gjelder meg. Troen tar imot «*syndenes forlatelse.*» Uten tro er alt snakk om «takknemmelighet» tomt prat om følelser og stemninger.

Jesus kommer inn i sin hjemby Nasaret. «*Han kom også til Nasaret, hvor han var vokst opp, og på sabbaten gikk han inn i synagogen, slik han pleide.*» Luk 4,16. Det er tydeligvis at de kjente han godt, og de ville at han skulle lese fra profeten Jesaja. Jesus leser: «*Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.*» Luk 4,18-19. Så ruller Jesus sammen bokrullen og rekker den til tjeneren og setter seg. Alle i synagogen setter sine øyne på ham og er i stor forventning om hva han ville si og kommentere. Dette var kjente vers som alle var fortrolige med. Jesus sier så: «*I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på.*» Luk 4,21 Det ble helt stille. Så står det: «*Alle roste ham og undret seg over nådeordene som kom fra hans munn. "Er ikke dette Josefs sønn?" spurte de.*» Luk 4,22

På en måte var det en positiv reaksjon. De var begeistret og opprømt. For en veltalenhet! Men de kom ikke lenger enn til å undre seg. De hørte ikke at Jesus forkynner evangeliet, det glade budskap for fattige syndere. Her er han Guds Sønn utsendt for å oppfylle skriften og han sier om seg selv at han har et godt budskap for fattige og at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, undertrykte skal settes fri- «*et nådens år fra Herren.*» For en fantastisk nyhet. Et folk, Guds eget utvalgte folk, hadde ventet i århundrer på at Messias skulle komme. Han som skulle knuse slangens hode. Han som var den velsignelse som var lovet Abraham. Han som var den lidende tjener som var såret for våre overtredelser og knust for våre misgjerninger og som tok min straff så jeg skulle gå fri.

Deres eneste reaksjon var: *"Er ikke dette Josefs sønn?"*. Han kan vi da ikke ta på alvor. At han var Messias som skulle komme, var en umulighet. Men det var godt talt og et godt poeng. Men at Jesajas kjente ord skulle være oppfylt med han som stod her var umulig. Derfor begynte de å diskutere og samtale seg imellom: *"Er ikke dette Josefs sønn?"* Dette var en avsporing og en forakt for hvem Jesus var. De avslørte seg som hans motstandere. Jesus kommer med frihetens evangelium og de vil ikke høre. De var utakknemlige. De hadde ikke troen og derfor ikke muligheter til å forstå og ta imot. De var blinde og døve, de så ikke og hørte ikke hva Jesus egentlig sa. De hadde ikke noe behov for en frelser fra synder. Da er det godt å begynne diskusjonen et annet sted: *"Er ikke dette Josefs sønn?"* Deres mangel på «takknemlighet» viser oss at de mangler troen. Det motsatte eksempel på dette er gamle Simons møte med Jesus i tempelet. Simon tok Jesubarnet i sine hender fra tømmermannen Josef og Maria og sa: *".. For mine øyne har sett din frelse, som du har gjort i stand like for ansiktet på alle folk»* Luk 2,30f. Simon sier til Jesu mor Maria: *«Se, han er satt til fall og oppreisning for mange i Israel, og til et tegn som blir motsagt»* Luk 2,34 En profeti som i sannhet ble oppfylt her i synagogen i Nasaret 30 år seinere. Han kom til sine egne, men hans egne ville ikke ta imot Ham.

Teksten viser oss klart at det naturlige, egenrettfærdige menneske ikke forstår evangeliet om en nådig Gud. De blinde som trenger syn, og døve som trenger hørsel de ser ikke at de er fanger som trenger frihet eller syndere som trenger tilgivelse og nåde. Det naturlige menneske er fullstendig ute av stand til å forestille seg evangeliet. Det kan ikke læres opp til å tro. Det er av naturen død og kan ikke vekkes til liv, bare ligge der og gjøre motstand mot Gud. Det naturlige menneske må få høre loven og om syndens konsekvenser, for å se Jesus. Dette er Nikodemus et godt eksempel på. Han som plaget av sin samvittighet, kommer til Jesus om natten. Hvordan skulle han få arve det evige liv som var i en slik situasjon? Jesus går rett på sak: *«Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike.»* Joh 3,3. Nikodemus viste at Jesus var tømmermannen Josefs sønn, men det var ikke viktig for han nå. Hvordan kan jeg bli født på ny? Så forkynner Jesus evangeliet som han gjorde i Nasaret om at han var kommet, sendt av Gud, for å frelse verden. Om kopperormen som ble hengt på en stang for å frelse Israels folk og om han som skulle korsfestet for alle verdens synder: *«For så elsket Gud verden at han gav sin sønn den enbårne for at hver den som tror på ham ikke skal fortapes, men ha evig liv.»* Vi møter igjen Nikodemus der Jesus tas ned av korset og legges i graven og han har med salve og salver ham. Igjen et eksempel på «takknemlighet» som springer ut av troen på den Herre Jesus Kristus.

Det naturlige menneske forstår ikke evangeliet og jødene i synagogen i Nasaret vil ha bevis på at Jesus er noe mer enn tømmermannen Josefs sønn. De vil ikke la seg nøye med Guds ord. De må ha noe mer. Slik er mennesker til alle tider. De ber om under og tegn og mirakler, når det skjer, skal de tro og ta imot. Men troen er ikke av en slik natur. En kan ikke overbevise et menneske til å tro, ei heller true, lokke, argumentere osv. Troen er en gave som en får ved en ny fødsel. Det er Gud som gir oss troen på Jesus Kristus. *«Vi er jo ikke selv i stand til å tenke ut noe på egen hånd. Det er Gud som gjør oss i stand til det.»* 2 Kor 3,5. Det er i Guds hjerte det skjer. Han kommer og forbarmer seg over meg. Han rettferdiggjør meg ved å gi sin rettferdighet ved Jesus Kristus til meg av bare nåde. Jesus ser deres tanker og avslører dem. Hans første reaksjon er denne: *«Dere vil sikkert minne meg om dette ordtaket: «Lege, leg deg selv!» Dere vil si: «Vi har hørt om alt som har skjedd i Kapernaum. Gjør det samme her på ditt eget hjemsted!» 24 Og han la til: "Sannelig, jeg sier dere: Ingen profet blir godt mottatt på hjemstedet sitt»* Jesus lar seg ikke blende av rosen. Han ser til hjertene som er kalde og totalt uinteresserte i det som han virkelig er kommet for å gi dem. Hva mener Jesus med å svare: *«Lege, leg deg selv!»* Vi har i evangelieteksten i dag hørt om den store legen som gjorde 10 spedalske friske. Jesus er den store sjelelegen. Den viktigste sjukdom som Jesus helbreder, er synden. Det er dette han tenker på når han sier: *«Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke»* Luk 5,31 Denne sykdommen som vi alle har fra unnfangelsen av, er arvesynden. Jesus bar alle våre sjukdommer på seg opp på korset. Ved korsfestelsen spottet de ham: *«På samme måte hånte også overprestene og de skriftlærde ham og sa til hverandre: "Andre har han frelst, men seg selv kan han ikke frelse!"»* Mark 15,31. *«Lege, leg deg selv»* Frels deg selv Jesus. Vi trenger ingen frelser. De vil ikke og aksepterer ikke Jesu stedfortredende verk for oss. Ikke kom her å si at vi er syke. Vi er friske. Jesus pass dine egne saker for du er jo bare tømmermannens sønn. Men Jesus var den store legen. Han så at de var syndere som hadde behov for evangeliet. Her demonstreres egenrettfærdigheten deres. Egenrettfærdigheten forkaster Kristus og hans verk. Egenrettfærdigheten setter mennesket selv i

sentrum. Da er det ikke plass til en nådig Gud. Men skriften lærer at vi er syndere og at vi må frelses ved nåden alene. Dette frelsesverk forkaster de ved ikke å tro på Jesus. Jesus er kommet til fattige syndere, blinde, døve, halte, fanger.. Han forkynner frelse uten gjerninger og gjennom nåden alene og troen alene.

Til alle tider har mennesker ikke akseptert at de er fortapte syndere. Vi er da ikke verre enn andre. Årsaken til at folket vender seg mot Jesus i dagens tekst er at de ikke har behov for frelsen og nåden. De klarer dette selv og avviser Jesus. De krevde tegn og under slik at han kunne bevise at han var noe mer enn tømmermannssønnen. Men dette gikk Jesus ikke med på. De avviste den levende Guds Sønn, dermed dro de over seg Guds vrede. Tror de ikke han på Ordet, så hjelper det heller ikke med under. Han er jo det største under av alle, oppfyllelsen av profetordet. Jesus avslører dem. Ingen blir profet på sitt eget hjemsted. Jesus vokste opp i Nasaret og når han kom til sine egne, ville de ikke ta imot ham selv om han var Guds sønn. Så går Jesus videre og forkarer folket hvilke følger det får når de forkaster ham:

Enken i Sarepta i Sidons land. Det var mange enker også i Israel. Gud straffet folket sitt for deres frafall. De dyrket fremmede guder. Til og med profeten måtte reise fra dem. Han havnet hos hedningene og fikk mat av en kvinne i Sarepta. Guds eiendomsfolk ble straffet. Gud viste sin nåde mot en hedning-kvinne, hun gav profeten mat. Hun bekjente sine synder og sin tillit til Guds ord. *"Da gikk hun og gjorde som Elias hadde sagt."* Israel derimot var ulydige og dyrket fremmede guder. Gud forkaster og vender seg da til hedning-folket.

Jesus sidestiller tilhørerne i synagogen denne sabbat med jødene på Elias tid. Når de nå forkaster Kristus, er det på samme måte som Israel den gang forkastet Elia. Naaman var en hedning og hærfører blant Israels fiender. Han var spedalsk. En pike fra Israel som var tatt til fange anbefalte han for profeten. Etter hvert tok Naaman Guds ord på alvor og dukket seg i Jordan syv ganger og ble frisk. Imidlertid var det mange i Israel som var spedalske og ikke ble friske. Jesus viser her hvordan det går når de forkaster hans evangelium. Da vender Gud seg til et annet folk. Evangeliet er for fattige syndere, og ikke for egenrettferdige som ikke har bruk for nåden.

Nå var lovens tale uutholdelig. Samvittigheten begynte å røre på seg. Jesus kledde av dem alt deres eget, og de ble rasende. Jesus avslører dem, og de viser sin utakknemlighet ved å jage ham bort. Slik viser Gud oss i dag at det er noe som heter forherdelse. Forherdelsen førte til sinne og hat mot Kristus. Men på tross av forakt, hat og sinne, gikk han lydig vegen opp til Golgata og døde for alle sine fiender. Dette er en formaning til oss alle idag. Vi har alle fått høre Guds ord, ta det til deg som Guds ord og ikke la deg friste til å overprøve det med din fornuft. Når så noen avviser evangeliet, så viser Jesus oss her at da får vi vende oss til andre med evangeliet. Det blir en programerklæring også for oss. Det er mange rundt oss som har behov for evangeliet. Amen.